

ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
สำนักนายกรัชมন্ত্রী

371.102 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ส. 691 ส. “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ”

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
การสอนแบบ “โครงงาน”

โดย ครูสุรีย์ ศรีภา, กรุงเทพฯ : 2545.

51 หน้า

ISBN 974-241-580-3

1. ปฏิรูปการเรียนรู้ 2. ครูสุรีย์ ศรีภา 3. ชื่อเรื่อง

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ การสอนแบบ “โครงงาน”

โดย ครูสุรีย์ ศรีภา

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 183/2545

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2545

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

โทรศัพท์ 0-2668-7123

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์ บริษัท ดับบลิว เจ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด

199/19 ถ.วิภาวดีรังสิต พญาไท กทม.

โทร 0-2616-3400-5

...ผู้ใดมีสติปัญญา คิดได้ดี ปฏิบัติได้ถูก
ผู้นั้นก็มีหวังบรรลุถึงเป้าหมาย มีความสำเร็จสูง
ถ้าเป็นตรงกันข้าม ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จ
สำเร็จสมหวังได้...

พระบรมราโชวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
21 กรกฎาคม 2539

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร **“ร่วมปฏิบัติการเรียนรู้กับครูต้นแบบ”** นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน ที่กลั่นกรองจากประสบการณ์จริงในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทาง และวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญ และมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้อ และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

ธีระ ธีระ
ธีระ ธีระ
(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ -----	1
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ-----	2
การสอนแบบ : โครงงาน -----	2
รูปแบบการสอนและวิธีสอน -----	2
ตัวอย่าง โครงงานอย่างง่าย -----	7
การบูรณาการกับวิชาอื่นๆ -----	12
สื่อและนวัตกรรมเสริม -----	13
แผนการจัดประสบการณ์ -----	14
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน -----	18
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง -----	20
แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542 -----	25
คณะผู้ดำเนินการ -----	26

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“โครงงาน”

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ

ครูสุรีย์ ศรีภา เกิดเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2492 ที่จังหวัดชุมพร จบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนบ้านนาโพธิ์ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษาดุษฎีบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทบรรณารักษ์ ปัจจุบันสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนวัดท่าหิน (ดรณศึกษา) อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

รางวัลเกียรติยศที่ได้รับ ได้แก่

1. ครูผู้สอนดีเด่น ระดับอำเภอ
2. ครูภาษาไทยดีเด่น ระดับจังหวัด
3. ข้าราชการครูดีเด่น ระดับจังหวัด
4. ครูภาษาไทยดีเด่น ของคุรุสภา
5. ตำแหน่งอาจารย์ 3

การจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

การสอนแบบ : โครงงาน

รูปแบบการสอนและวิธีการสอน

รูปแบบในการจัดประสบการณ์ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของแต่ละคน โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงจากสิ่งใกล้ตัว ให้สัมพันธ์กับธรรมชาติและชุมชน แล้วนำมาสู่กระบวนการฟัง พูด อ่าน และเขียน อย่างเป็นระบบ ให้นักเรียนฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้เรียนรู้อย่างมีความสุข

การเรียนรู้แบบโครงงาน

การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่นักเรียนเลือก และสร้างกระบวนการการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้งด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาความคิดหลังจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนการสอน การเรียนรู้แบบโครงงาน จึงเป็นการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำผล การเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

ขั้นตอนการสอน

1. การจัดการที่มีประสิทธิภาพ

โดยเน้นสิ่งแวดล้อม แผนการสอน การเตรียมการสอน มีการควบคุมบทเรียนให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม ในที่นี้ หมายถึง สิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน และสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ได้แก่ ความพร้อมของนักเรียน ความพร้อมของครู บรรยากาศในห้องเรียน และแหล่งความรู้ต่างๆ ในห้องเรียน สิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่ตอบสนองการเรียนภาษาไทย ได้แก่

- **ห้องสมุดฉบับกระเป๋า** ซึ่งบรรจุหนังสือประมาณ 50 เล่ม มีล้อเลื่อนเพื่อให้นักเรียนนำห้องสมุดฉบับ กระเป๋าไปในที่ที่นักเรียนต้องการใช้สะดวก ใน กระเป๋าหนังสือ จะบรรจุหนังสือที่นักเรียนสามารถ เรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์การ

เรียนรู้แต่ละ 1 อาทิตย์ เพื่อต้องการให้นักเรียน
ศึกษาค้นคว้าสิ่งที่เขาต้องการเรียนรู้ แล้วจึงค่อยนำ
มาสู่ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

- **สิ่งแวดล้อมในชุมชน** ได้แก่ เทศกาลสำคัญในชุมชน
วันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมพิเศษในชุมชน เช่น
วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันปลูกต้นไม้แห่งชาติ วัน
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ วันต่อต้านโรคเอดส์ วันงดสูบบุหรี่
ขุดลอกคลอง สร้างเขื่อน ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมี
เหตุการณ์ ต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ฝนตก ไฟไหม้ ลมพัด
ความแห้งแล้ง เป็นต้น
- **ข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง และข่าวต่างประเทศ**
- **ภูมิปัญญาชาวบ้าน** ซึ่งเป็นแหล่งความรู้สำคัญใน
ชุมชน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสามารถ
ของภูมิปัญญาชาวบ้าน สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย
รักธรรมชาติ มีจิตสำนึก และภูมิใจในความเป็นไทย

2. กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

โดยเน้นความสำคัญที่นักเรียน อธิบายจุดประสงค์ของบท
เรียน ดำเนินการสอนตามแผนการสอน มีการทบทวน ปรับปรุงข้อ
บกพร่อง

3. จัดการสอนอย่างมีระบบ

- ทำความเข้าใจว่า ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้อะไร
- จัดลำดับสื่อการเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสมกับบทเรียน
- จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน
- มีการพัฒนากระบวนการพูด ฟัง อ่าน และเขียน
- ทดสอบความก้าวหน้า และประเมินผลย้อนกลับ

การวัดผลและประเมินผล

- ◆ สังเกตความถูกต้องในการอ่านคำ สะกดคำ การใช้ภาษาไทย ในการฟัง พูด อ่าน และเขียน การมีมารยาทในการฟัง บุคลิกภาพในการพูด การอ่านและการเขียน
- ◆ ประเมินผลจากผลงาน ผลงานนี้ จะเกิดจากกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งผลงานของนักเรียนทุกคน จะนำไปติดไว้ที่ป้ายนิเทศก่อน แล้วจึงนำไปเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงานของนักเรียนแต่ละคน
- ◆ ประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน แฟ้มสะสมงานของนักเรียนทุกคน จะได้รับการประเมินจากตัวเอง จากเพื่อน จากผู้ปกครอง และจากครู

ตัวอย่าง

โครงการอย่างง่าย

ชื่อโครงการ	โครงการภาษาไทยจากจอ
ผู้จัดทำ	เด็กหญิงจิตรา จันทร์สมบูรณ์
ผู้ให้คำปรึกษา	ครู พ่อแม่ เพื่อน
แรงจูงใจ	ครูถามความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยจาก โทรทัศน์บ่อยๆ
สาเหตุที่ทำ	ต้องการทราบว่าในโทรทัศน์มีคำศัพท์อะไรบ้าง ชอบสะสมความรู้ภาษาไทยเป็นงานอดิเรก
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	มีความรู้คำศัพท์จากโทรทัศน์มากขึ้น และเพื่อนได้อ่านเป็นความรู้ภาษาไทย
กระบวนการเรียน	1. ฟังโทรทัศน์ทุกรายการที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ ภาษาไทย 2. จดบันทึกความรู้จากโทรทัศน์ฉบับร่าง 3. ปรับปรุงฉบับร่างเพื่อจัดทำเป็นฉบับจริง 4. จัดรูปแบบการนำเสนอเป็นกล่องความรู้ 5. ตกแต่งกล่องความรู้ให้สวยงาม 6. นำไปให้ครูและเพื่อน ๆ อ่าน
ระยะเวลา	1 เดือน

ปัญหาที่พบในการสอน

จากประสบการณ์จริงของนักเรียน นักเรียนจะประสบปัญหาในการทำโครงการฯ เป็นอย่างมาก ครูจึงต้องการจะแก้ปัญหาเหล่านั้นให้หมดไป เพื่อให้นักเรียนอยู่อย่างมีความสุข จึงคิดหาวิธีการให้นักเรียนแก้ปัญหาเป็น ทำอย่างไรนักเรียนจึงคิดเป็น เมื่อคิดเช่นนั้นแล้ว ก็มองออกว่าน่าจะให้ได้รู้จักวิธีแก้ปัญหา เมื่อรู้จักแล้ว เขาจะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ทันที และนำติดตัวไปใช้แก้ปัญหาต่อไปในชีวิตด้วย จึงตกลงใจใช้วิธีการแก้ปัญหาเป็นวิธีสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงในการแก้ปัญหา

ยกตัวอย่างวิธีสอน โดยใช้โครงงาน

ขั้นที่ 1 ปัญหา

ด้วยปรากฏว่าในชั้นเรียนของเรามีปัญหามาก คือ อยู่กันโดยไม่ราบเรียบ มีของหายบ่อย นักเรียนโตข่มเหงนักเรียนตัวเล็กกว่า เช่น ชูเช้ญ หรือชกต้อย ทำร้ายกัน บางทีก็มีการโกหก หลอกให้เข้าใจผิด เมื่อคนถูกหลอกไปทำอะไรเข้าตามที่ถูกเขาหลอกนั้นก็ขวนกันให้ให้ได้อายุ บางคนไปแอบสูบบุหรี่ หรือดื่มสุรา หรือไปทดลองเสพเฮโรอีนก็มี รวมความว่ามีปัญหาร้ายแรงอยู่มาก ทำให้การเรียนไม่ได้ผล และไม่อาจเล่าเรียนโดยปกติสุขได้

ขั้นที่ 2 ตั้งสมมุติฐาน

เมื่อทราบปัญหาเช่นนี้แล้ว จะต้องแก้ปัญหาต่างๆ ตรงสาเหตุของปัญหา ซึ่งสาเหตุนั้น มีหลายระดับ แต่ในระดับที่ไม่ยากนัก หรือระดับเบื้องต้น ก็พอจะมองเห็นได้ว่า

- ยังไม่ได้ออกกฎ หรือระเบียบของชั้น เพื่อแจ้งให้นักเรียนทุกคนทราบว่า อะไรบ้างที่เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ
- นักเรียนบางคนขาดแคลน ฐานะการเงินไม่ค่อยดี ไม่มีเงินซื้อสมุด ดินสอ ซื้อหนังสือ หรืออาหารกลางวัน
- นักเรียนบางคนเกรงเพื่อน บ้างก็หลงระเห็จใจ ไม่คิดถึงอกเขาอกเรา ชอบหลอกลวง หรือข่มเหงเพื่อนที่มีกำลังน้อยกว่า
- ฯลฯ

ดังนั้น จึงต้องปฏิบัติการบางประการ เพื่อแก้ไขตามสาเหตุของปัญหาเหล่านั้นเป็นข้อๆ เช่น

- ช่วยกันกำหนดเป็นกฎระเบียบของชั้น ไม่ให้หยิบเอาสิ่งของของผู้อื่น ไม่ให้สูบบุหรี่ ดื่มของเมา หรือกินยาเสพติดทั้งปวง ฯลฯ
- เพื่อแสดงน้ำใจแห่งความสามัคคีในชั้น นักเรียนผู้ใดมีเข้าของมาก ก็มาแจกจ่ายให้แก่เพื่อนร่วมชั้น ด้วยน้ำใจรัก และน้ำใจอันกว้างขวาง
- การแบ่งกลุ่ม อาจแบ่งนักเรียนในชั้นออกเป็น 4-5 กลุ่ม

แต่ละกลุ่มพิจารณาปัญหา เรื่องการข่มเหงกัน การหลอกลวงผู้อื่น ฯลฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดความเห็นอกเห็นใจเพื่อน แล้วช่วยกันบังคับตัวเองว่าจะไม่ข่มเหงกัน ไม่หลอกลวงกล่าวเท็จต่อกัน จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมชั้น ฯลฯ

ขั้นที่ 3 ทดลองทำ

1. ตกลงร่วมกันเขียนกฎเกณฑ์สำหรับชั้นขึ้น ให้ทุกคนปฏิบัติ เช่น ห้ามข่มเหงรังแก ห้ามลักขโมยของผู้อื่น ห้ามกล่าวเท็จ ห้ามสูบบุหรี่ดื่มสุราและของเสพติด ห้ามยุ่งกับเพศตรงข้ามในทางชู้สาว เป็นต้น แล้วก็เริ่มทดลองปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เป็นเวลา 1 เดือน

2. จดเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นประจำวันทุกๆ วัน ตลอดระยะเวลาของการทดลองนี้ เช่น บันทึกว่าใครปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ประการใดบ้าง ใครบังคับตัวเองได้ผลดี ใครมีน้ำใจกว้างขวาง แบ่งปันสิ่งของให้แก่เพื่อนฝูง ใครช่วยระงับเหตุทะเลาะวิวาท เกิดมีความสันติสุขในชั้นของเราเพียงใด ฯลฯ

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ผลของการทดลอง

นำเหตุการณ์ประจำวันทั้งเดือนที่บันทึกไว้ นั้น มาร่วมกันพิจารณาทั้งชั้น ดูว่าได้เกิดสันติสุขเพียงใด ลดการเบียดเบียนกันในห้องเรียนประการใด เข้าของไม่หายแล้ว ไข้ไหม นักเรียนที่สูบบุหรี่หรือเสพของมีนเมา ก็บังคับตัวเองอย่างเต็มที่จนได้ผลดี นัก

เรียนมีน้ำใจรักกันมากขึ้น รู้จักแบ่งปัน รู้จักเห็นใจเพื่อน เกิดการ
นับถือให้เกียรติต่อกัน

ห้องเรียน ก็จะกลายเป็นสังคมที่น่าอยู่ ปลอดภัย ทุกคน
รักกันช่วยเหลือกัน คงจะทำให้การเรียนของทุกๆ คนดีขึ้น

ขั้นที่ 5 สรุปผล

1. เมื่อได้พิจารณาหรือวิเคราะห์ร่วมกันทั้งชั้นหมดแล้ว
และเมื่อนักเรียนมองเห็นผลประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่
ช่วยกันตั้งขึ้นเองเหล่านั้นแล้ว ก็ตกลงมีมติเป็นขั้นสรุปว่า จะยึดมั่น
ในกฎเหล่านั้น ควรปฏิบัติตามกฎเหล่านั้นเป็นนิจ และควรส่งเสริม
เสริมให้คนอื่น ๆ ได้ปฏิบัติตาม

2. แล้วจดเอากฎเกณฑ์เหล่านั้นไว้เป็นหลักฐานในสมุด
ที่เรียกว่า เบญจศีลหรือศีลห้า คือ

- 1) ห้ามข่มเหงทำร้ายร่างกาย
- 2) ห้ามลักขโมย
- 3) ห้ามประพฤติดีในกาม
- 4) ห้ามกล่าวเท็จ หลอกลวงผู้อื่น
- 5) ห้ามดื่มของมึนเมา และเสพยาเสพติด

ทั้งนี้ อาจให้จดไว้ด้วยทั้งเบญจศีลและเบญจธรรม คู่กันไป
เพื่อเป็นบทไว้ท่องจำและปฏิบัติต่อไปในชีวิตประจำวันด้วย

การบูรณาการกับวิชาอื่นๆ

การบูรณาการกับวิชาอื่นๆ เมื่อครูสามารถสอนนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนของตนแก้ปัญหาต่างๆ ได้แล้ว ก็สามารถจะเชื่อมโยงกับวิชาอื่นๆ เช่น วิชาภาษาไทย ศิลป ฯลฯ

ในการสอน โดยถ้าเป็นนักเรียนในชนบท ครูอย่ามองข้ามตัวนักเรียน สิ่งแวดล้อม และสภาพจริงๆ ของนักเรียน เพื่อให้เด็กรู้จักตัวเอง รู้จักสิ่งรอบตัวเขา รู้จักเพื่อน รู้จักปรับตัว โดยไม่ได้บังคับเขา ดูเป็นธรรมชาติ จึงกลมกลืนกับชีวิตของเขาทุกๆ วัน เป็นประจำ ในที่สุดเขาก็จะเกิดการเรียนรู้ได้จากการทำงานเป็นกลุ่ม เขาจะได้รับตัวอย่างจากกลุ่ม เขาหัดพูด หัดฟัง มีมารยาทในการพูด การฟังจากการรวมกลุ่มอภิปราย การนำเสนอความคิด สรุบบันทึกต่าง ๆ เขาจะปฏิบัติตามข้อตกลงต่างๆ ของสังคมที่พวกเขาเป็นคนตั้งขึ้นเองต่อไปพวกเขาจะคิดได้ว่าต้องหาข้อมูลหลากหลายมาประกอบการอภิปราย พวกเขาจะนำเสนองาน จึงต้องไปค้นคว้าเองจากแหล่งวิทยากรต่างๆ ไม่ว่าจะ ถามเพื่อน พ่อ แม่ แหล่งความรู้ในชุมชน พวกเขาจะเกิดความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผลที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กก็คือ เด็กๆ จะเรียนอย่างมีความสุข เป็นคนดี มองเห็นว่าพวกเขามีความเก่ง มีความสามารถ ตามที่หุปัญญาของเขา โดยที่ครูไม่ต้องตั้งจุดมุ่งหวังไว้สูงนัก

การวัดผลประเมินผล

ครู ได้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนตามสภาพจริง ดังนั้น การวัดผลประเมินผล จึงต้องวัดตามสภาพจริง โดยโยงใยเอาท้องถิ่นมาร่วมด้วย ความเหมาะสมของผู้เรียน แล้วบันทึกผลหลังสอน เพื่อให้รู้ว่า นักเรียนได้มีการพัฒนาอะไรบ้าง นักเรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์อย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง และต่อไปจะอย่างไรในการแก้ปัญหา นั้น เช่น ครูอาจจะเพิ่มวิธีสอนมากขึ้น เน้นสื่อมากขึ้น หรือสร้างนวัตกรรมเสริมกลุ่มใด จนสามารถแก้ปัญหาได้มากขึ้น

สื่อ และนวัตกรรมเสริม

ในการสอนนักเรียน หากครูมองเห็นความจำเป็นในการสร้างสื่อหรือนวัตกรรมเสริม เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้เพิ่มขึ้น ก็ยอมเป็นการทำให้การสอนของครูครบถ้วนสมบูรณ์ จะขอยกตัวอย่างที่ครูได้คิดสร้างขึ้น เพื่อเสริมประสบการณ์ด้านภาษาไทยให้นักเรียนได้แก่

- แบบเรียนด้วยตนเอง “ชุดการเรียนรู้เสริมประสบการณ์หลักเกณฑ์ทางภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6” จัดทำเป็นชุดมี 13 เล่ม/ชุด
 - เล่มที่ 1 เรื่องคำนาม
 - เล่มที่ 2 เรื่องคำสรรพนาม
 - เล่มที่ 3 เรื่องคำกริยา
 - เล่มที่ 4 เรื่องคำบุรพบท (บุพบท)

- เล่มที่ 5 เรื่องคำวิเศษณ์
- เล่มที่ 6 เรื่องคำสันธาน
- เล่มที่ 7 เรื่องคำอุทาน
- เล่มที่ 8 เรื่องประโยค
- เล่มที่ 9 เรื่องคำราชาศัพท์
- เล่มที่ 10 เรื่องการใช้พจนานุกรม
- เล่มที่ 11 เรื่องอักษรย่อ
- เล่มที่ 12 เรื่องเครื่องหมายวรรคตอน
- เล่มที่ 13 แบบฝึกปฏิบัติสำหรับนักเรียน

- แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน เพื่อจูงใจให้นักเรียนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ หรืออ่านแล้วไม่เข้าใจหันมารักการอ่าน “แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ”

แผนการจัดประสบการณ์

ถึงอำนวยความสะดวกสำหรับครู ก็มีความสำคัญไม่น้อย ที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จได้ จึงได้สร้างแผนการสอน หรือภาษาสมัยใหม่เรียกว่า “แผนการจัดประสบการณ์” ซึ่งได้แก่

- ◆ **แผนการสอนชุดการเรียนรู้เสริมประสบการณ์** หลักเกณฑ์ทางภาษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 ใช้ประกอบการสอน ชุดการเรียนรู้เสริมประสบการณ์ หลักเกณฑ์ทางภาษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6

- ◆ **แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย** หลักเกณฑ์ทางภาษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 ใช้ประกอบการสอนชุดการเรียนรู้เสริมประสบการณ์ หลักเกณฑ์ทางภาษา ปีที่ 5-6 และใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6
- ◆ **แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย** ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ใช้ประกอบการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5

วัตถุประสงค์ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน
2. เพื่อฝึกนักเรียนให้เกิดทักษะทางภาษาไทย รู้หลักเกณฑ์ทางภาษาไทย และสามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาและวัฒนธรรมทางภาษา
3. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ และวิจารณ์สิ่งที่ได้ฟัง ได้ อ่าน เสริมสร้างความคิดในการแก้ปัญหา การใช้ภาษา การเขียน อย่างถูกต้อง
4. เพื่อฝึกให้นักเรียนได้นำความรู้และทักษะทางภาษาไทยไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ
5. เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ให้นักเรียนรู้จักคุณค่า และประโยชน์ที่ตนได้รับ พร้อมนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน เกิดความรัก
ความชื่นชม พอใจต่อความไพเราะของบทเพลง บทร้อย
กรอง บทร้อยแก้ว
7. เพื่อให้ครูจัดประสบการณ์ให้นักเรียนอย่างเหมาะสม
8. เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ภารกิจ
ครูต้นแบบเพื่อ
การปฏิรูปการเรียนรู้
ของผู้เรียน

จากการพบปะกันเรียนรู้กันแบบกัลยาณมิตร เป็นวันที่ครูประทับใจที่สุด ทุกคนนำผลงานมาที่โรงเรียนของครู เพื่อจัดนิทรรศการและนำเสนอให้เพื่อนครูทั้งหลาย ได้ทราบและเข้าใจถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานนั้นประกอบด้วย แผนการสอน สื่อการเรียนรู้ ผลงานนักเรียน แฟ้มสะสมงานของนักเรียน และแฟ้มสะสมงานของครู

ในบรรยากาศของจัดนิทรรศการ มีการเยี่ยมชมผลงานของเพื่อนครู แสดงความคิดเห็นกันอย่างฉันมิตร อย่างมีความสุข หลังจากนั้น ทุกคนนำเสนองาน ความแปลกใหม่ในความคิดของวงการครูที่เข้ามาชมงาน ต่างได้เข้าใจในเรื่องราว ความเป็นมา และความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษ และถือปฏิบัติ นับเป็นจุดเริ่มต้นเล็กๆ ของการปฏิรูปครูส่วนหนึ่งแล้ว และในเวลาต่อมา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ได้ยกย่องให้เป็นครูผู้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูจังหวัดชุมพร

จากครูต้นแบบฯ สู่เพื่อนครูเดี๋ยง อย่างไม่หยุดยั้ง

หลังจากได้เป็นครูต้นแบบแล้ว ครูได้ดำเนินการขยายครู เครือข่ายไปเรื่อยๆ โดยให้คำแนะนำแก่ครูที่สนใจ ได้เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และรูปแบบการสอนหลากหลายวิธี ที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น นำมารวบรวม เพื่อเป็นสื่อให้เพื่อนครูเข้าใจในรูปแบบ การสอนที่ชัดเจนและประยุกต์ใช้ได้ ได้แก่ รูปแบบในการจัด ประสบการณ์ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนา ความสามารถตามศักยภาพของแต่ละคน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครู และครูเครือข่าย ได้พัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาการ ทั้งที่ หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานทางราชการจัดขึ้น รวมทั้งการ ศึกษาจากโทรทัศน์การศึกษาช่อง 5 และช่อง 11 มีการอบรมทางไกล เรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ถึง 8 ครั้ง

การเข้าร่วมอบรมสัมมนาและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นอกจากจะ
ได้ความรู้ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครู ยังทำให้
เกิดความมั่นใจในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งผลต่อเพื่อนครู เช่น
การเป็นวิทยากรการอบรมครู ร่วมสัมมนาทางวิชาการ การจัดตั้ง
ชมรมวิชาการ เป็นที่ปรึกษาแก่เพื่อนครู กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่

- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการอบรมครูภาษาไทย จังหวัด
ชุมพร เป็นวิทยากรที่ปรึกษาแก่ครูผู้นำผลงานทางวิชา
การอำเภอสวี
- ที่ปรึกษาของครูในโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียน
การสอน ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
- วิทยากรในการอบรมครู “เส้นทางสู่ครูต้นแบบ 2000”
ที่สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
- วิทยากรในการประชุมครู “เส้นทางสู่ครูต้นแบบ” ที่
สพจ.กระบี่
- วิทยากรในการประชุมสัมมนาผู้บริหาร “พระมหาชนก
สู่การเรียนรู้”
- วิทยากรในการประชุมสัมมนา “การส่งเสริมการอ่าน”
- เป็นวิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการ
จัดการเรียนการสอนโดยทำโครงการ ให้กับสมาชิก
ชมรมภาษาไทย จำนวน 420 คน

- ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้นิสิตปริญญาโท วิชาเอกประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย ร่วมกับนิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษา สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เป็นวิทยากร ให้การอบรมนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เรื่องการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 200 คน

แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542

แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล	นางสุรีย์ ศรีภา
ตำแหน่ง	อาจารย์ 3 ระดับ 8
สถานที่ทำงาน/สังกัด	
ชื่อสถานที่	โรงเรียนวัดท่าหิน (ตรุณศึกษา)
สังกัด	สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา- แห่งชาติ ตำบลท่าหิน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร รหัสไปรษณีย์ 86130
โทรศัพท์	
	โทรศัพท์ที่ทำงาน 0-7753-1271
	โทรศัพท์ที่บ้าน 0-7753-1790

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ดร.นงราม เศรษฐพานิช

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา

นางสาวมยุรี จารุปาน

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นักวิจัย

นางสุรีย์ ศรีภา ครูต้นแบบ ปี 2542

วิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

ผู้ดำเนินการโครงการ

นางสาวสมรรัชนิกร อ่องเอิบ

นางสาวภัทนิดา พันธุมเสน

นางฟ้าม่วย เรื่องเลิศบุญ

นางสาวอุษา คงสาย

ผู้จัดทำ บรรณาธิการ ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางฟ้าม่วย เรื่องเลิศบุญ

ผู้ประสาน

นายสมยศ พันธุ์โอฬารกุล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัชมุนตรี

จิตกิจกรรม+จิตประสบการณ์

ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง

จากเรื่องใกล้ตัว

สัมพันธ์กับธรรมชาติและชุมชน

สุริย์ ศรีภ

บันทึกท้ายเล่ม

